

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

27.06.2024 № 70/106-р/к

Справа № 5/02-144-23

м. Харків

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГО» (далі - ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО», Відповідач, Товариство) за підсумками діяльності протягом періоду квітень 2020 року - травень 2024 та станом на червень 2024 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території населених пунктів: с-ще Краснопілля, с-ще Угроїди, с. Наумівка, с. Чернеччина, с. Ясенюк, с. Мозкове, с. Самотоївка, с. Мезенівка, с. Михайлівське Сумського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» із часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не має жодного конкурента.

ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» видає технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обмеженням строку дії протягом одного року та терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками з дати останньої повірки.

За результатами розгляду справи № 5/02-144-23 (далі - Справа) такі дії ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку (за частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

На ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» накладено штраф у розмірі 10000,00 (десять тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали Справи про порушення ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 14.06.2024 № 70-03/316-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ВІДПОВІДАЧ

- (1) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» відповідно до інформації, розміщеної в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі -

ЄДР) за посиланням <https://usr.minjust.gov.ua>, зареєстроване 05.09.2002 за № 16321200000000727, ідентифікаційний код юридичної особи *інформація, доступ до якої обмежено*. Місцезнаходження ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО»: *інформація, доступ до якої обмежено*.

- (2) Відповідно до статуту ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО», затвердженого в новій редакції загальними зборами учасників 21.01.2009 (Протокол № 3), останнє є юридичною особою, права якої набувають чинності з дня її державної реєстрації, має самостійний баланс, товарний знак, печатку зі своєю назвою, розрахунковий та інші рахунки в банках, має право від свого імені укладати договори, набувати майнові та особисті права та обов'язки, бути позивачем та відповідачем у суді, господарському та третейському судах.
- (3) Згідно з даними ЄДР ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» здійснює згідно КВЕД-2010, зокрема, такі види діяльності:
 - *інформація, доступ до якої обмежено*;
 - *інформація, доступ до якої обмежено*.
- (4) Таким чином, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» є суб'єктом господарювання.
- (5) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» має ліцензію на провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення серії АГ за № 578022, видану Сумською обласною державною адміністрацією 26.03.2013, яка згідно з пунктом 6 статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та відповідно до листа УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА СУМСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ від 26.03.2018 № 02-04/493 є безстроковою.
- (6) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (7) Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії», відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення
- (8) Отже, ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природних монополій.

2. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (9) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 18.12.2023 № 70/175-рп/к розпочато розгляд Справи у зв'язку з наявністю в діях ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (10) Рекомендованим поштовим повідомленням № 0600070708016, листом від 18.12.2023 № 70-02/С-3590 ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» надіслано копію розпорядження

адміністративної колегії Відділення від 18.12.2023 № 70/175-рп/к.

- (11) Згідно з даними повідомлення про вручення поштового відправлення № 0600070708016, лист Відділення від 18.12.2023 №70-02/С-3590 з копією розпорядження адміністративної колегії Відділення від 18.12.2023 № 70/175-рп/к вручено 22.12.2023.
- (12) Листом від 14.06.2024 70-02/1568е (рекомендоване поштове повідомлення № 0600931283330) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» направлено витяг з подання з попередніми висновками від 14.06.2024 № 70-03/316-П у Справі та інформацію щодо дати, часу та місця засідання адміністративної колегії Відділення та прийняття рішення у Справі.
- (13) На офіційному веб-сайті АТ «УКРПОШТА» «<http://ukrposhta.ua>» в мережі Інтернет зафіксовано інформацію, що поштове відправлення № 0600931283330 вручено ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» 22.06.2024.
- (14) Листом від 24.06.2024 № 72 (вх. № 70-01/1598 від 24.06.2024) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» надало свої міркування.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (15) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (далі - Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (16) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання

- (17) Об'єктом аналізу є ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (18) Об'єктами аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - Послуги).

3.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (19) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (20) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (21) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, що діяла до 07.08.2023) підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (22) Статтею 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (в редакції від 07.08.2023) визначено право підприємств питного водопостачання видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.
- (23) Відповідно до статті 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набрав чинності з 07.08.2023) приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.
- (24) Наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627, із змінами, затверджені Правила користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України (далі – Правила № 190).
- (25) Згідно з абзацом вісімнадцятим пункту 1.2 Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) технічні умови - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водопостачання, водовідведення.
- (26) Пункт 4.2 Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) передбачав, що вартість послуг з надання технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат та вартості одного людино-дня.
- (27) Відповідно до пункту 4 розділу I Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (28) Пункт 7 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) передбачає, що собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.
- (29) Таким чином, Послуги є платними.
- (30) Отже, Послуги є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО».

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (31) Споживачами Послуг є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3. *Визначення товарних меж ринку*

- (32) Відповідно до пунктів 5.1-5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (33) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (34) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (35) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (36) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, що діяла до 07.08.2023):
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
 - централізоване водовідведення - господарська діяльність із відведення та очищення стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
 - підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води;
 - підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів/систем централізованого водовідведення.
- (37) Статтею 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (в редакції від 07.08.2023) визначено, що:
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних

водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;

- підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води.

(38) Відповідно до статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» (набрав чинності з 07.08.2023):

- водовідведення - діяльність із збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою систем водовідведення або інших споруд відведення та/або очищення;

- централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення;

- підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність із централізованого водовідведення.

(39) Отримання Послуг можливе лише у суб'єкта господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(40) Внаслідок технологічних особливостей надання Послуг, вони не мають товарів-замінників.

(41) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є Послуги, які не мають товарів-замінників

3.4. Визначення географічних меж ринку

(42) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи, є неможливим або недоцільним.

(43) Згідно з інформацією, наданою ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» листами від 21.02.2022 № 24 (вх. № 70-01/938 від 22.02.2022), від 26.05.2022 (вх. № 70-01/1036 від 16.06.2022), від 16.08.2023 № 112 (вх. № 70-01/1868 від 17.08.2023), від 19.03.2024 № 39 (вх. № 70-01/679 від 19.03.2024), від 13.06.2024 № 59 (вх. № 70-01/1509 від 13.06.2024) Товариство до 31.03.2020 надавало послуги з централізованого водопостачання та централізованого водопостачання на території населених пунктів с-ще Краснопілля, с. Мезенівка, с. Михайлівське, а з 01.04.2020 також і на території с-ща Угроїди, с. Чернетчина, с. Наумівка, с. Ясенюк, с. Мозкове, с. Самоївка Сумського району Сумської області.

(44) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територія населених пунктів: с-ще Краснопілля, с-ще Угроїди, с. Наумівка, с. Чернетчина, с. Ясенюк, с. Мозкове, с. Самоївка, с. Мезенівка, с. Михайлівське Сумського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку - часові межі ринку

- (45) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (46) Згідно з інформацією, наданою ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» листами від 21.02.2022 № 24 (вх. № 70-01/938 від 22.02.2022), від 26.05.2022 (вх. № 70-01/1036 від 16.06.2022), від 16.08.2023 № 112 (вх. № 70-01/1868 від 17.08.2023), від 19.03.2024 № 39 (вх. № 70-01/679 від 19.03.2024), від 13.06.2024 № 59 (вх. № 70-01/1509 від 13.06.2024) у вищезазначених територіальних межах ринку Послуг Товариство діє з 01.04.2020 та продовжує діяти станом на червень 2024 року.
- (47) За інформацією, отриманою Відділенням, структура ринку Послуг за період квітень 2020 року - травень 2024 року та станом на червень 2024 року не змінювалася.
- (48) Отже, часовими межами ринку Послуг визначено період квітень 2020 року - травень 2024 року та станом на червень 2024 року.

3.6 Визначення потенційних конкурентів

- (49) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (50) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природна монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з яким попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (51) Частиною другою статті 7 Закону України «Про природні монополії» визначено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (52) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (53) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, а також враховуючи те, що ринок централізованого водопостачання та централізованого водовідведення перебуває в стані природної монополії, конкуренція на ринку Послуг відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (54) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців;

адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (55) Ринок Послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (56) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» є суб'єктом природних монополій на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. При цьому, саме на суб'єктів природних монополій покладено обов'язок щодо видачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.
- (57) Окрім цього, основними бар'єрами вступу на ринок Послуг є обмеження, пов'язані з необхідністю мати в наявності технічні засоби, включаючи системи, споруди, устаткування (пристрої), для централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що пов'язані єдиним технологічним процесом.

3.8 Висновки щодо становища Товариства на ринку

- (58) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монополіне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (59) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема, обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (60) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО», яке у відповідних межах є єдиним надавачем Послуг, диктувати свої умови при наданні Послуг є ознакою ринкової влади.
- (61) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» становище ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» протягом періоду квітень 2020 року - травень 2024 та станом на червень 2024 року є монополіним (домінуючим) на ринку Послуг в межах території населених пунктів: с-ще Краснопілля, с-ще Угроїди, с. Наумівка, с. Чернеччина, с. Ясенок, с. Мозкове, с. Самотоївка, с. Мезенівка, с. Михайлівське Сумського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у власності та/або користуванні ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» із часткою 100%, оскільки на цьому ринку в нього не має жодного конкурента.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1 Нормативно-правове регулювання

- (62) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим

параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогашіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.

- (63) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- (64) Відповідно до пункту 2 частини першої статті 5 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» послуга з централізованого водопостачання та послуга з централізованого водовідведення є комунальними послугами.
- (65) Згідно із пунктом 5 частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуги з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та виконавцем послуги з централізованого водовідведення є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (66) В абзаці другому пункту 1.1 Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) було вказано, що Правила є обов'язковими для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності і підпорядкування та фізичних осіб-підприємців, що мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи водопостачання та водовідведення, які безпосередньо приєднані до систем централізованого комунального водопостачання та водовідведення і з якими виробником укладено договір на отримання питної води, скидання стічних вод.
- (67) Пунктом 4.4. Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) було зазначено, що виконання технічних умов є обов'язковим при розробленні проектів на об'єкти будівництва
- (68) Абзац другий пункту 4.1 Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) визначав, що для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:
- заяву;
 - опитувальний лист за формою згідно з додатком 2;
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території.
- (69) У Додатку 1 до Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) наведено форму технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (70) Зазначеною формою (чинною до 13.07.2021) передбачено, що технічні умови складаються з наступних розділів:
- основні відомості, в яких відображається, зокрема інформація про замовника, об'єкт будівництва;
 - умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо та, зокрема в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов передбачено, що «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати (місце установки, тип водолічильника, діаметр)»;
 - умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.

Цей перелік вимог до водолічильника виключний.

- (71) Також, у зазначеній у додатку 1 до Правил № 190 (у редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) формі технічних умов на приєднання до централізованих систем водопостачання та водовідведення було вказано, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта (частина сьома статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»).
- (72) Абзацом сьомим пункту 4.1 Правил № 190 (в редакції від 26.11.2012, чинній до 13.07.2021) визначалося, що виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужності споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів - підвищувачів тиску.
- (73) В пункті 2 розділу 1 Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) вказано, що Правила є обов'язковими для всіх споживачів, які отримують послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – споживач), та суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність у сфері централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення та мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, і з якими суб'єктом господарювання укладено договір на отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення, замовників послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.
- (74) Відповідно до пункту 3 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення такі документи:
- заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - вкопіювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
 - копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
 - розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проектної організації та замовника;
 - у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, яка не належить виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.
- (75) У Додатку 2 до Правил №190 (в редакції від 13.07.2021) наведено форму технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та

централізованого водовідведення. Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:

- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
- умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце приєднання тощо;
- умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, місце приєднання, особливі умови.

(76) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021), технічні умови повинні включати:

- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
- рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
- **місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;**
- умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
- графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
- **термін дії технічних умов.**

(77) Зазначений перелік умов та вимог є виключним.

(78) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) технічні умови є підставою для розроблення проектно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – проектно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.

(79) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення.

(80) У пункті 6 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) вказано, що за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання / централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

(81) Згідно з пунктом 8 розділу III Правил № 190 (в редакції від 13.07.2021) строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.

- (82) Таким чином, з урахуванням викладеного, строк дії технічних умов на приєднання, виданих до 13.07.2021, становив «до завершення будівництва об'єкта», а строк дії технічних умов, виданих після 13.07.2021, **має становити три роки з дня їх надання** у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та /або централізованого водовідведення.
- (83) Відповідно до статті 41 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (в редакції, яка діяла до 07.08.2023) та відповідно до статті 41 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (в редакції, яка діє з 07.08.2023) облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.
- (84) Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність» згідно з преамбулою регулює відносини, що виникають в процесі провадження метрологічної діяльності.
- (85) Згідно з пунктом 6 частини першої статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» засоби вимірювальної техніки (далі – ЗВТ) - засоби вимірювань, вимірювальні системи, матеріальні міри, стандартні зразки та будь-які частини засобів вимірювань або вимірювальних систем, якщо ці частини можуть бути об'єктом спеціальних вимог та окремого оцінювання відповідності.
- (86) Пунктом 7 частини першої статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» передбачено, що затвердження типу ЗВТ – рішення призначеного органу з оцінки відповідності, прийняте на основі звіту про оцінку типу, про те, що тип ЗВТ відповідає встановленим вимогам і може використовуватися у сфері законодавчо регульованої метрології у спосіб, за якого він, як очікується, забезпечить надійні результати вимірювань протягом визначеного періоду часу.
- (87) Відповідно до абзацу другої частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» сертифікат перевірки типу ЗВТ є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено.
- (88) Абзацом першим частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» встановлено, що призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі – Реєстр), про видані ними сертифікати перевірки типу ЗВТ.
- (89) Відповідно до пунктів 2 та 3 Порядку ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.07.2016 № 1161, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03.08.2016 № 1081/29211, Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затвержені типи ЗВТ. Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» шляхом унесення відомостей про затвержені типи ЗВТ та доповнень до них. До Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки вносяться, зокрема, такі відомості: назва та умовне позначення типу ЗВТ; найменування та місцезнаходження виробника ЗВТ.
- (90) Отже, інформація про затвержені типи ЗВТ міститься у Реєстрі затверджених типів засобів вимірювальної техніки, що підтверджує те, що тип ЗВТ відповідає встановленим вимогам і може використовуватися.

- (91) Частиною першою статті 8 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено, що у сфері законодавчо регульованої метрології застосовуються засоби вимірювальної техніки, які відповідають вимогам щодо точності, регламентованим для таких засобів, у встановлених умовах їх експлуатації.
- (92) Відповідно до частини четвертої статті 8 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки дозволяється застосовувати, випускати з виробництва, ремонту та в продаж і видавати напрокат лише за умови їх відповідності цьому Закону та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.
- (93) Відповідно до переліку категорій законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 374, лічильники води є законодавчо регульованими засобами вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці.
- (94) Згідно з пунктом 18 частини першої статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» повірка засобів вимірювальної техніки - сукупність операцій, що включає перевірку та маркування та/або видачу документа про повірку засобу вимірювальної техніки, які встановлюють і підтверджують, що зазначений засіб відповідає встановленим вимогам.
- (95) В Законі України «Про метрологію та метрологічну діяльність» перелічуються види повірок ЗВТ.
- (96) Відповідно до статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (в редакції до 03.07.2019):
- первинна повірка засобів вимірювальної техніки - повірка засобів вимірювальної техніки, що не були повірені раніше;
 - періодична повірка засобів вимірювальної техніки - повірка, що проводиться протягом періоду експлуатації засобів вимірювальної техніки через встановлений проміжок часу (міжповірочний інтервал);
 - експертна повірка засобів вимірювальної техніки - повірка, яка проводиться у разі виникнення спірних питань щодо метрологічних характеристик, придатності до застосування і правильності експлуатації засобів вимірювальної техніки;
 - інспекційна повірка засобів вимірювальної техніки - повірка засобів вимірювальної техніки, яка проводиться під час здійснення метрологічного нагляду;
 - позачергова повірка засобів вимірювальної техніки - повірка засобів вимірювальної техніки, що проводиться у таких випадках: за потреби заявника пересвідчитися у придатності засобів вимірювальної техніки до застосування; у разі пошкодження відбитка повірочного тавра, а якщо таке тавро не передбачено - у разі втрати свідоцтва про повірку; під час введення в експлуатацію засобів вимірювальної техніки, що пройшли первинну повірку, у випадках, передбачених технічними регламентами.
- (97) Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації актів законодавства Європейського Союзу у сфері технічного регулювання» від 06.06.2019 № 2740-VIII внесено зміни до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», згідно яких виключено пункт 15 частини першої статті 1 цього Закону, яким визначалося поняття первинної повірки засобів вимірювальної техніки, та виключено абзац четвертий пункту 21 частини першої статті 1 цього Закону щодо такої підстави проведення позачергової повірки засобів вимірювальної техніки як - *під час введення в експлуатацію засобів вимірювальної*

техніки, що пройшли первинну повірку, у випадках, передбачених технічними регламентами (пункт 21 частини першої статті 1).

- (98) Таким чином, згідно статті 1 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» (в діючій редакції) передбачено такі види повірок ЗВТ:
- періодична повірка засобів вимірювальної техніки - повірка, що проводиться протягом періоду експлуатації засобів вимірювальної техніки через встановлений проміжок часу (міжповірочний інтервал);
 - експертна повірка засобів вимірювальної техніки - повірка, яка проводиться у разі виникнення спірних питань щодо метрологічних характеристик, придатності до застосування і правильності експлуатації засобів вимірювальної техніки;
 - інспекційна повірка засобів вимірювальної техніки - повірка засобів вимірювальної техніки, яка проводиться під час здійснення метрологічного нагляду;
 - позачергова повірка засобів вимірювальної техніки - повірка засобів вимірювальної техніки, що проводиться у таких випадках: за потреби заявника пересвідчитися у придатності засобів вимірювальної техніки до застосування; у разі пошкодження відбитка повірочного тавра, а якщо таке тавро не передбачено - у разі втрати свідоцтва про повірку;
- (99) В абзацах 1 та 2 частини першої статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» зазначено, що законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, підлягають періодичній повірці та повірці після ремонту. Міжповірочні інтервали законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки за категоріями встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності.
- (100) Міжповірочні інтервали законодавчо регульованих ЗВТ, що перебувають в експлуатації, за категоріями затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.10.2016 № 1747 «Про затвердження міжповірочних інтервалів законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, за категоріями», зареєстрованим Міністерством юстиції України 01.11.2016 за № 1417/29547 (зі змінами), згідно з яким міжповірочний інтервал законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки за категорією «Лічильники води» складає 4 роки.
- (101) Отже, споживач має право встановлювати засоби обліку води із врахуванням вихідних даних, отриманих від виконавця послуги, зокрема, щодо місця встановлення приладів обліку води, їх діаметру, типу, параметрів, вимог до встановлення та встановити засоби обліку води відповідно до переліку засобів обліку води, які внесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки та використовуються в Україні. При цьому, міжповірочний інтервал законодавчо регульованих засобів обліку води складає 4 роки.
- 4.2. Обставини Справи*
- (102) В ході здійснення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на ринку послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» була направлена вимога про надання інформації від 26.01.2022 № 70-02/С-513/6.
- (103) За результатами опрацювання відповіді ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» на вказану вимогу від 26.05.2022 № 40 (вх. №70-01/1036 від 16.06.2022) встановлено, що Товариство обмежує

строк дії виданих технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення 1 роком.

(104) Листами від 26.05.2022 № 40 (вх. №70-01/1036 від 16.06.2022) та від 16.08.2023 № 112 (вх. №70-01/1868 від 17.08.2023) Відповідачем вибірково надано 25 копій виданих технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, зокрема:

- Технічних умов на водопостачання № 265, виданих на заяву від 23.04.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 264, виданих на заяву від 24.04.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 248, виданих на заяву від 18.05.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено* (ініціали не зазначено);
- Технічних умов на водопостачання № 247, виданих на заяву від 18.05.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*.
- Технічних умов на водопостачання № 254, виданих на заяву від 10.07.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено* Ліповській Н.Г.;
- Технічних умов на водопостачання № 252, виданих на заяву від 28.07.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 253, виданих на заяву від 07.08.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 258, від 30.08.2020 виданих на заяву абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 269, виданих на заяву від 19.09.2020 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 243, виданих на заяву від 20.03.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено* (ініціали не зазначено);
- Технічних умов на водопостачання № 244, виданих на заяву від 21.03.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 242, виданих на заяву від 22.03.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № б/н, виданих на заяву від 24.04.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на водопостачання № 210, виданих на заяву від 22.05.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на підключення до центрального водовідведення № б/н, виданих на заяву від 22.07.2021 абоненту – ЦЕНТРУ БЕЗПЕКИ КРАСНОПІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ;
- Технічних умов на водопостачання № 300, виданих на заяву від 02.08.2021 абоненту – ТОВ «ПРОМІНЬ»;
- Технічних умов на водопостачання № 216, виданих на заяву від 03.09.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено*;
- Технічних умов на підключення до центрального водовідведення № 235, виданих на заяву від 06.09.2021 абоненту – *інформація, доступ до якої обмежено* Л.І.;

- Технічних умов на водопостачання № 309, виданих на заяву від 07.06.2022 абоненту – інформація, доступ до якої обмежено;
- Технічних умов на водопостачання № 310, виданих на заяву від 13.06.2022 абоненту – інформація, доступ до якої обмежено;
- Технічних умов на водопостачання № 311, виданих на заяву від 19.06.2022 абоненту – інформація, доступ до якої обмежено;
- Технічних умов на водопостачання № 313, виданих на заяву від 21.10.2022 абоненту – інформація, доступ до якої обмежено
- Технічних умов на підключення до центрального водовідведення № 321, виданих на заяву від 20.07.2023 Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації;
- Технічних умов на водопостачання № 320, виданих на заяву від 20.07.2023 Департаменту соціального захисту населення Сумської обласної державної адміністрації.

- (105) Аналізом наданих ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» копій технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та технічних умов на приєднання до систем централізованого водовідведення Відділенням встановлено, що видані технічні умови мають типову форму.
- (106) При цьому в тексті технічних умов зазначено: *«Технічні умови дійсні на протязі одного року»* (мовою оригіналу).
- (107) Окрім цього, всупереч Правилам № 190 у виданих технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання міститься не передбачена чинним законодавством вимога обмеження терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води, а саме в них зазначається наступне:
- «Установці підлягають лічильники, які:*
- *Внесені в Державний реєстр приладів обліку споживання води,*
 - *Пройшли вхідний контроль на придатність монтажу та мають відмітку про перевірку в паспорті.*
 - *У яких з дати перевірки до дати установки, та опломбування не пройшло півтора роки»* (мовою оригіналу).
- (108) Таким чином, ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» видавало замовникам технічні умови на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення зі строком дії на один рік та обмежувало в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання термін придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками, що суперечить чинному законодавству.
- (109) В листі від 28.12.2024 № 157 (вх. № 70-01/22 від 03.01.2024) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» зазначило: *«Стосовно того, що підприємством вказано термін придатності до установки метрологічних повірених лічильників води 1,5 роки, ознак грубого порушення тут немає, адже гарантійний термін лічильника від 1 до 2 років з дня продажу при умові дотримання споживачем правил експлуатації, транспортування та зберігання. Якщо споживачем порушені умови зберігання приладів обліку, які придбані, але не встановлені вчасно, то прилад комерційного обліку буде показувати невірну інформацію»* (мовою оригіналу).

- (110) Відповідно до пункту 18 Порядку проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08.02.2016 № 193, зареєстрованого Міністерством юстиції України 24.02.2016 за № 278/28408 (далі – Порядок проведення повірки), законодавчо регульовані засоби вимірювальної техніки, які зберігаються та не використовуються, не підлягають періодичній повірці. Такі ЗВТ повинні мати прикріплену або розташовану на ЗВТ видиму позначку, що цей ЗВТ не використовується. Зберігання ЗВТ, які не використовують, оформлюють відповідним актом, складеним відповідальною особою суб'єкта господарювання в довільній формі, з наступним його затвердженням керівником суб'єкта господарювання, якому належать такі ЗВТ. ЗВТ, які зберігаються та не використовуються, підлягають позачерговій повірці безпосередньо перед уведенням в експлуатацію або видачею напрокат.
- (111) Разом з тим, згідно з пунктом 2 Порядку проведення повірки він поширюється лише на суб'єктів господарювання, які експлуатують, випускають з ремонту та видають напрокат ЗВТ; суб'єктів господарювання, які надають послуги з електро-, тепло-, газо-, водопостачання; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері метрологічного нагляду, та інші державні органи; наукові метрологічні центри, державні підприємства, які належать до сфери управління Мінекономіки та провадять метрологічну діяльність, і повірочні лабораторії.
- (112) Таким чином, чинним законодавством не передбачено обов'язку споживачів відповідних послуг тепло-, водопостачання, у власності яких перебувають засоби вимірювальної техніки, що використовуються для здійснення розрахунків за спожиті комунальні послуги, проводити позачергову, тобто до закінчення встановленого міжповірочного інтервалу в 4 роки від дати первинної повірки виробником, повірку законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, які певний час зберігалися у споживачів та/або в торгівельній мережі.
- (113) До 29.03.2017 в Україні діяв ДСТУ 2708:2006 «Метрологія. Повірка засобів вимірювальної техніки. Організація та порядок проведення» (далі – ДСТУ 2708:2006), який був скасований наказом Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості від 10.03.2017 № 39.
- (114) В період дії норми ДСТУ 2708:2006 були обов'язковими для підприємств (їх об'єднання), установ і організацій, незалежно від форм власності та виду діяльності, що діють на території України, фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які експлуатують, випускають з виробництва, ремонту та в продаж і видають напрокат засоби вимірювальної техніки, для національного наукового метрологічного центру, державних наукових метрологічних центрів, та територіальних (регіональних) органів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері метрології, а також повірочних лабораторій підприємств і організацій, уповноважених (акредитованих) на проведення повірки. Окрім того норми ДСТУ 2708:20067 також поширювалися на фізичних осіб, які не були суб'єктами підприємницької діяльності, — власників засобів вимірювальної техніки, результати вимірювання якими застосовувалися для виконання розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду.
- (115) В абзацах 4, 5, 6 пункту 5.5 ДСТУ 2708:2006 зазначалося, що позачергову повірку проводять в таких випадках:
- у разі застосування засобів вимірювальної техніки як комплектувальних, якщо час, що минув після останньої повірки, перевищує половину міжповірочного інтервалу;

- у випадку продажу (відправлення) споживачеві засобів вимірювальної техніки в тому разі, коли час, що минув після останньої повірки, перевищує половину міжповірочного інтервалу;

- під час уведення в експлуатацію засобів вимірювальної техніки, які пройшли первинну повірку (у разі потреби).

(116) Разом з тим, згідно з наказом Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості «Про скасування національних нормативних документів» від 10.03.2027 № 39 з 29 березня 2017 року було скасовано ДСТУ 2708:2006. Іншого національного нормативного документу на заміну ДСТУ 2708:2006 не було прийнято.

(117) Таким чином, обмеження ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками не відповідає чинному законодавству.

(118) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» листами від 21.02.2022 № 24 (вх. № 70-01/938 від 22.02.2022), від 26.05.2022 № 40 (вх. № 70-01/1036 від 16.06.2022), від 19.03.2024 № 39 (вх. № 70-01/679 від 19.03.2024) повідомило Відділення, що вартість технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення протягом квітня 2020 року - травня 2024 року була незмінна і складала для: населення - 521 грн. (з ПДВ), бюджетних організацій – 571 грн. (з ПДВ), інших (госпрозрахункових) споживачів – 620 грн. (з ПДВ) та надало копії наказів від 01.04.2017 № 34 «Про затвердження тарифів на послуги» та від 04.01.2022 № 6 «Про затвердження калькуляції на видачу технічних умов».

(119) Згідно з інформацією, наданою ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» листом від 13.06.2024 № 59 (вх. № 70-01/1509 від 13.06.2024), обсяг наданих послуг з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за період з квітня 2020 року по травень 2024 року (включно) склав 20095 грн. (2020 році – 7492 грн., у 2021 році – 5830 грн., у 2022 році – 2605 грн., у 2023 році – 4168 грн., у поточному періоді січня-травня 2024 року – 0 грн.)

4.3. Ущемлення інтересів споживачів

(120) Дії ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО», які полягають у безпідставному обмеженні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення строку дії технічних умов протягом одного року та терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками, можуть призвести до ущемлення інтересів замовників таких послуг. Адже споживачі, які з певних причин не зможуть здійснити будівництво і приєднання об'єктів протягом одного року, будуть змушені повторно звертатися до Підприємства за отриманням нових технічних умов. Крім того споживачі, що придбали лічильник води, у якого спливає півторарічний термін з дати відмітки виробника про проведення повірки, змушені будуть подавати лічильник води на позачергову повірку, несучи при цьому додаткові витрати.

4.4. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування конкуренції на ринку

(121) Дії ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку Послуг та стали можливими через відсутність ефективного функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку Послуг.

(122) За відсутності конкуренції на ринку Послуг споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому вимушені погоджуватись на умови

ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку.

4.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним (домінуючим) становищем

- (123) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (124) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (125) Дії ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО», які полягають у безпідставному обмеженні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення строку дії протягом одного року та терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками, кваліфікуються як зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (126) На подання з попередніми висновками у Справі, направлене ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» листом від 14.06.2024 № 70-02/1568е, Товариство листом від 24.06.2024 № 72 (вх. № 70-01/1598 від 24.06.2024) повідомило про визнання вчинення порушення та те, що дії, які кваліфікуються як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у вигляді обмеження в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення строку їх дії одним роком та терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками - припинені.
- (127) Зокрема, до листа від 24.06.2024 № 72 (вх. № 70-01/1598 від 24.06.2024) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» було додано копію наказу Товариства від 01.06.2024 № 61 «Щодо встановлення форми технічних умов із змінами», яким затверджено нову форму технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, яка не містить обмеження строку їх дії та вимоги щодо терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води.

6. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- (128) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться те, що дії ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГО», які полягають у безпідставному обмеженні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення строку дії протягом одного року та терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

(129) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону накладається штраф у розмірі десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(130) Відповідно до інформації, наданої Головним управлінням ДПС у Сумській області листом від 28.03.2024 №2526/5/18-28-04-03-05 (вх. № 70-01/384кі від 01.04.2024) дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» за 2023 рік складає 17 939 100 (сімнадцять мільйонів дев'ятсот тридцять дев'ять тисяч сто) гривень.

(131) При визначенні розміру штрафу враховано наступні обставини:

- ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» листом від 24.06.2024 № 72 (вх. № 70-01/1598 від 24.06.2024) повідомило про визнання факту вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

- ТОВ «ТЕПЛОЕНЕРГО» порушення законодавства про захист економічної конкуренції припинено в ході розгляду справи.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-IX від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи - *інформація, доступ до якої обмежено*, місцезнаходження: *інформація, доступ до якої обмежено*) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за підсумками діяльності протягом періоду квітень 2020 року - травень 2024 та станом на червень 2024 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах території населених пунктів: с-ще Краснопілля, с-ще Угроїди, с. Наумівка, с. Чернеччина, с. Ясенок, с. Мозкове, с. Самоївка, с. Мезенівка, с. Михайлівське Сумського району Сумської області, на якій розташовані системи централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у

власності та/або користуванні ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГО» із часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього не має жодного конкурента.

2. Визнати дії ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи - *інформація, доступ до якої обмежено*, місцезнаходження-*інформація, доступ до якої обмежено*), які полягають у безпідставному обмеженні в технічних умовах на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення строку дії протягом одного року та терміну придатності до установки метрологічно повірених лічильників води півтора роками, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, наведене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТЕПЛОЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*) штраф у розмірі 10000,00 (десять тисяч) гривень.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК